

تجارت و نظام قشون در آن سرزمین با حسن وجه
میتواند قائم شد

ضرورت و اهمیت کبسیون سرحدبندی سیستان
و افغانستان را در زمانست حکومت هند احساس
نموده و قبل ازین نیز چند نوبت کار روانی شده تا
اندازه هم ما عقب افتادیم - ولی درین ایام که دولت
روس بلاواسطه مائل است با افغانستان روابط یکجبهی
قائم نماید و حکمت عملی افغانستان نیز مغتبه معلوم
میشود اقدام در فیصله این امر را لازم شمرده اند
یاد دارم در ایام حکومت (لارداکن) وقتیکه در
هندوستان جا بجا نیران بلوی و بتاوت باند بود -
دولت انگلیس (یعنی وزیرهند) بیان کرد که ما قریب
فرمان فرمای آهین معیت شما این بجه روانه هندوستان
خواهید شد - یکی از عالی فرستادن این گونه فرطفرما
در هند ما فیصله این گونه معاملات سرحدی نیز
بوده است - عقیده ما بر این است که حکومت لارد
کرزن در هندوستان تا وقتیکه جبهه معاملات سرحدی
وا بطریق خاطر خواه فیصله ندهد و تا زمانی دراز
دولت انگلیس را نیزین وحکفر آموختگی نه بختند خفته
نخواهد شد

اهمیت این نکته را هم نباید از نظر دقت دور
داشت که زمانی لارد موصوف همین بیخه معزز ما را
داشته و بسمت وقایع نگاری (طمس) در ایران و افغانستان
رفته در معاملات سرحدی افغان و ایران تا کنون
فرطفرمانی که بوجه اطلاعش مثل لارد کرزن
باشد نیامده تصفقاتش که تا سالهای دراز سرمشق
سیاحین انگلستان خواهد بود این عنوان را تصدیق
میتواند نمود

لارد کرزن با حکمت عملی مخاین بجه پیش قدمی
را نیز از نظر دقت دور نمیتواند داشت - لذین رو اگر
لارد موصوف در سرحد بندی ایران و افغان شخصاً
اقدامات جداگانه نماید - باید از قیاس نتواند بود - یکی
از مقاصد این کبسیون نیز میتواند این بود که تا اندازه
افغانستان را هم معلوم شود که دولت روس تا چه
اندازه میتواند با افغان هم آواز شده و افغانستان را
تا چه پایه میباید مورد عتادی اختیار کرد
روندان قریب است که میتوان فرایق وزارت خارجه

پوشش خواهد از انتخاب این کبسیون برآشته بقالات
لغتن میبخواهد رقیب گرک باران دیده خود را از
صرا بیرون کند مسلم است که این مقالات از وقایع
برخاسته هیچکس پیشرفت رقیب خود را نمیتواند دید
دولت انگلیس که تمام طایلات خود را چندبصت
بطرف استحکامات سرحدی هند منطبق داشته و دست
مهرانی بر سر افغانستان میکند نمیتوان گفت که رقیبش
(دولت روس) قائل با بی خبر بود است - دولت روس
شترنج ریشی خود را چندی بود برای از دیاد رسوخ
در ایران از سرحد افغانستان تبدیل دنده - اینک که
دوات مشارالیه تا اندازه از آن راه فراغت حاصل نموده
دو اسبه بدین صوب حلو ریز است

این مسئله چندان لازم به بیان نیست که حکومت هند
تا این درجه دلجوئی که از امیر افغان مینماید و تا این
اندازه او را قوی ساخته و سالانه ملیونها بام سرف
قشون مدد میدهد بواسطه آن است که سرحد این دو
رقیب مقدر متصل بیکدیگر نشده که به اندک اختلافی
خوف جنگ پیشی آید - ورنه مسلم است که حکومت
هند بدرجه اقتدار حاصل نموده است که جمله و مخالفت
امرای خود مختار و دواتهای کوچک را به تصور در
بمی آورد - و این امر الامسلات است که دولت انگلیس
دیناری بدون سبب و بغیر غرض صرف نمیباید

خلاصه باینکه (بوران) اداره جنگی دولت انگلیس را
زیربار نموده و قشون انگلستان را هم از جنگ بشک
آورده بیزار نموده اند - ولی باز هم این تصور عجاست
که دولت انگلیس بدین جهات قهم از مقاصد خود
عقب گذارد - از عملات اولیه است که اگر اختلافی
در پیش رفت مقاصد کبسیون پیش آید (جناحه عقیده
چی از سیاسیون است) حکومت هند در اقدامات
لازمه آرام نخواهد نشست

اخبارات روسیه مینویسند که چون این اختلاف
بین ایران و افغان است دولت انگلیس را حق فرستادن
کبسیون و دخل در معقولات نبوده و نیست - ولی
این امر در صورتی درست می آید که دولت انگلیس
در امور خارجه افغانستان را خود مختار تسلیم نموده
بود - علاوه بر این از روی معاهده که ایران سرپرستی
دولت انگلیس را بر افغانستان قبول نموده و تاکنون

نکه میتوان استنباط نمود که درین مناقشه که ظاهراً بین افغان و ایران است مصارف فوق العاده کبیبون را باین آب و نمب متحمل شده سفارت فوق العاده نیز لغت (کاتر) را برای شاهنشاه ایران برده اند هرکس بحق خود راضی شده متازعه از میان برخیزد (کاتر جوش را خود برداشته - و گریه ملوس را با وا گذار کرده اند)

خلاصه کلام این است که دولت انگلیس از روش حکمانه و حکمت عملی هوشیارانه رقب خود را انگشت بدمان گذارده - ازین دودوست حقیقی خود یعنی ایران و افغان دراین موقع اهم مفایده خویش را حاصل خواهد نمود - عقیده ما این است که درین سرحد بندی فائده همه دولت انگلیس را خواهد بود نه ایران و افغان را - چه این درمات هنوز از حقوق خود ناقل و از فوائد و منافع خویش بی خبر و از وضع بلتیک زمان بی اطلاع و از اهمیت مواقع مزبور در آیه ناواقف محض اند (اللهم اصلح عواقب امورنا خیراً)

عمل میشود - و از افغانستان هم حرکتی که دال بر خود سری باشد صادر نشده و گویا علی الرسم افغانستان خواهش این سرحد بندی را از دولت انگلیس نموده و انگلیسان بحکمت عمل دولت ایران را هم وادار کرده اند که از سفارت انگلیس خواهش تصفیه شرب رود هیرمند را به نمایند - با این وجوهات ظاهراً نمیتوان تصرف دولت انگلیس را دخل در مقولات تصور کرد - گذشته براین امروز روز مسئله حکمیت و ثالثی یکی از نکات عمده بلتیک دول اروپاست - یعنی منتظراند صدائی از جانب برخاسته خودی باسم حکم و ثالث میان انداخته تمدن و امنیت و صلاح ذاتالین را بهانه کرده حتی از برای خود ثابت نمایند

مشکل اینجا است که دولت انگلیس با ایران اظهار دوستی میکند - و برافغانستان دعوی ملک رقاب - آیا حکمیت او از روی انصاف میتوان شد یا نه ؟ چیزی که هست چون درین موقع نیکو معاوضه بزرگ بدولت ایران داده شده تا اندازه ایرانیانرا ساکت خواهند ساخت - دور اندیشی دولت انگلیس را ازین

حکومت جمع و خرج يك ساله کپانی تجارت فارس از خمره شهر همرم الحرام

﴿ لغات سلع ذی حجه الحرام ۱۳۲۱ ﴾

اطراجات کپانی	دینار	تومان
کرایه حجره و انبار و اجرت پست و قیمت کاغذ و پاکت و غیره	۴۰۹۷۲	۴۰۴
وجه مخابرات تلگرافی و رسوم	۱۲۵	۱۸۴
دلایلی پروات و نحواه خالصه کپانی	۴۱۲۵	۴۰۵
مواجب اجزاء	۷۵۰۰	۷۰۱۴
تقصان پروات بغداد	۸۹۰۰	۴
جمع	۴۲۱۲۴	۳۲۹۵
- وخت نزد هرکس که هرگاه چیزی وصول شود در آیه لغات سلع ذی حجه محسوب میشود		
نزد حاجی سید میرزا ساکن بمبئی	۱۸۲۲	۴۰۴
نزد آقا سید حسن اسفهان ساکن اسفهان	۴۹۳۲۱	۴۸
جنتان	۸۷۲۷	۳۹۰۵
عطای حضرت و احب الطایا	۱۰۷۵	۹۷۷۰۴
(در وجه شرکا، محرم کادسازی و ذخیره شدماست)		
شماه اول از فرد شهری بکتونان		۴۰۰۰

مایدی کپانی	دینار	تومان
سرطای طرف احتیاط از بابت سنه ۱۳۲۰		
بموجب خلاصه مذکور	۸۷۸۷	۴۹۷۸۹
سوخست سنوات قبل که وصول شده		
از بابت سنه (۱۳۱۸) از آقا محمد کاظم منافع تبر		
ایشان تصرف شده	۴۰۰۰	۵۹
از بابت سنه (۱۳۲۰) از آقا محمد رضای کارزانی		
	۵۰۰۰	۵۲
(حاصل معاملات داخله و خارجه)		
صرف پروات طهران و اسفهان و غیره بعنوان مصالحه	۹۳۹۲	۲۱۵۰
تمیزل وجوه استقراضی بعد از وضع آنچه داده شده	۳۷۳۳	۲۹۳۳
منافع پروات بمبئی	۹۴۵۰	۴۴۲۹
منافع پروات لندن بعنوان مصالحه	۵۹۸۷	۲۶۶۵
منافع پروات طهران بعد از وضع حق العمل و تمیزل و مخارج آن	۸۰۷۵	۸

روزنامه خراسان - سال دوازدهم - آگست (۱۹۰۵) صفحه ۱۷

اخراجات	دینار	تومان
ششماه آخر بقرار شهری باژده قران		۶۰۰۰
بجهت سرطایه طرف احتیاط	۱۰۷۴	۲۵۷۰۴

خلاصه سرطایه کبابی تجارت مملکت فارس الی سلخ		ذبحجه ۱۲۲۱
از وجه ۱۰۰۰۰ شیر که مصرف شده از قرار ۲۵		تومان ۱۰۰۰۰۰
سرطایه طرف احتیاط	۱۰۷۴	۵۲۷۰۴
جمع کل	۱۰۷۴	۱۵۲۷۰۴

طایفه	دینار	تومان
منافع بروات اصفهان	۱۱۹۳	۷۲۷
منافع بروات یزد	۷۱۳۶۴	۲۴۹۹
منافع بروات بوشهر	۴۲۳۹	۲۴۴
منافع نخوایه آمدنی از بمبئی و خرید شیراز بعد از		
تقصان حل باصفهان و یزد	۶۲۱۸	۲۱۲۰
حق العمل رجوعت مرجا	۶۰۹۸	۲۱۷۷
رسوم انتقال شیر	۷۰۰۰	۱
منافع بیست قطعه شیر کبابی	۸۵۰۰	۲۹
۱۲ تلم	۱۰۶۲۴	۱۸۱۶۷
حق العمل جنایه بر قرارده بیک	۵۹۵۶	۱۸۱۶
	۱۶۰۹	۱۶۳۵۱
جلتان	۱۳۹۶	۶۶۳۱۲

مکتوب خیرخواهانه

در روزنامه مقدس جبل المتین مورخه ۲۷ جمادی الاول که مکتوب هربستان درج شده بود از بشارت مرحمت جدید جناب مستطاب آقای رضا قلی خان (سالار معظم) در حق اهالی هربستان و تدارک افتتاح دبستان برای کودکان خوزستان و کفالت جلگی مخارج آن را که از کیسه ثنوت داد شرفی با بشاشت تمام ملاحظه شد. انشاء الله تعالی این مدرسه که باز شد و حکام عالی مقام ایلیات و اعراب دیدند و فهمیدند که تدریس و تعلیم علوم نافعه با اطفال الام مبنی بر مصالح مدنیه است و فواید و منافع آن مایه تکمیل انسانی امام میشود. و ز آنجاست که حضرت خلقی سریت علیه الصلوة والسلام ما را از مهد تا لحد امر به تحصیل و تکمیل علوم فرموده بدیسی است که تمدن و تمدن و تمولین خطه خوزستان متحد و متفق شده در این باب تأسی و پیروی از جناب سابق الاتساب خواهند نمود

چون وانگران خوزستان از منافع عظیم کشتکاری پنبه و نیل ملتفت شده اند و از کارخانه پارچه فی هم بی خبر نیستند معلوم است که منتظر بستن بند اهواز نخواهد شد و اسباب زراعت از خارجه طلبیده و اقدام بزراعت پنبه و نیل کرده و اقل بیک کارخانه رچه باقی بنا میکنند و زکوة این بیک کارخانه و کثرت کاری مذکور بجهت اداره بیک مدرسه عالی کافی است. انشاء الله اگر بند اهواز و چند بند دیگر بستند و

از توجهات و تعلقات کار گذاران حکومت جدید دارالسلطنه اصفهان رود (کند) بزاینده رود الحاق یافت. و از سر چشمه رود کند و زاینده رود تا آخر شط العرب آبادی و زراعت متصل و بیک رشته پیوسته آمد. هر شهر و قصبه و اجیه و ایل خوزستان و لرستان و اصفهان مدارس جدید احداث و افتتاح خواهد گردید

(هر روزی بر دبستان شود)

(همان جای یزدان رستان شود)

مکتوب از بمبئی

بعد از القاب در روزنامه مقدس جبل المتین تفصیل آمدن رهنه شوکت دینیه دولت ایران موسوم به (برس پلیس) از پیشگاه بندر بوشهر به انگرگاه بمبئی برای تعمیر و ترمیم و تصحیح مراجعت ملاحظه شد اولاً جای تعجب و تأسف است با آنکه زبان پارسی شهری ترین زبانهای شرق زمین است بیک نام بجهت این جهاز پیدا نشد که باسان پارسی اسم نهند ثانیاً از سنه (۱۳۰۴) تا حال چهار پنج دفعه این کتی را برای تعمیر به بمبئی آورده مخارج آمدن و رفتن و اجرت تعمیرها البته زیاده از پنجاه هزار تومان حاله ایران شده است لطف اینجاست که امسال در آنجا تعمیر شد که از بناهای مرحوم حاجی محمد رحیم خان شیرازی است که هفتاد هشتاد سال قبل برای تعمیر بنای ساخته و حال مال دیگرار شده است. هشتادسال پیش از این آن مرحوم هفتاد منافع این کار شده و

چنین بنای نمود. ولی تجار و متمولین بیکار. مقیمین بنادر
خلیج فارس گویا تا امروز ملتفت فواید این عمل نیکو
نگردیده اند

چون راه آهن دولت عثمانی عنقریب به بغداد و
بصره میرسد اهمیت خلیج فارس و منفعت هر کار در
آنجا خیلی درفزایش و آرایش خواهد بود. و جهازات
بسیار آمد و شد خواهند نمود. هرگاه توانگران آن
صفحات شرکت کرده بک (نرسناه) در خاک عمره
بجهت تعمیر جهازات بنا کنند یکی از اسباب احتیاج
وطن را رفع نموده و زیاده از یکصد نفر فقیر و مسکین
را بواسطه کار عمل و فله همواره نان داده و اضعاف
مضاعف اجرت حملی یا دلالی خارجه که نامش را
تجارت نهاده اند یا سود و ربا که آنرا خداوند حرام
فرموده همیشه منافع خواهند شد بلکه فواید این کار
سرمایه میشود از برای ساختن دستگاه کشتی سازی
که بجهت خلیج فارس از فزایش است

از درگاه خداوند تعالی امید میدارد که نواب ملک
و قاپ حضرت صدر اعظم بصحت و سلامتی از این
سفر طریقت اثر مراجعت فرمایند و در صرح و
تقویت وزارت جلیله تجارت که پایه سعادت عامه است
بذل توجهات فرمایند که ایران بزودی دارای همه چیز
و رشک بهشت عنبر پز گردد

(دوستان را بلب هر شب می انگور باد)
(دشمنان را بکف هر دم می و امور باد)
بهترین خیرات و یاد دهانی

در جریده فریده دیده شد که یکی از اعمال
حسنه و نیات خیریه حکومت خوزستان این است که
در این شهر طبیب حاذق نبود و اغلب مرضای شهر
از بی طبیبی و بی دوائی تلف می شدند منزلی در شهر
تعمین نمودند که روزی چهار ساعت میرزا یوسف خان
دکتر در آنجا برود و مرضای شهر را معالجه نماید
اولاً از این گونه عنایت و لطف بی نهایت جناب
(سالار معظم) بنده بقدر سهم خود عرض تشکر
می نماید

نایباً امید میدارم که قراری بگذارند که در هر
شهر و نصابه و بندر خوزستان بلکه در ایلات هم
یک پزشک مدامی باشد بارها (جبل اللین) در این باب

شرحها صرقوم فرموده بجائی نرسید اگر در هر بندر
قاری یک حکیم حاذق بود پارسال که با بروز کرد
در چند روز همگی در عمره جمع شده جلو گیری
مس کردند و نا شورا سرایت نمی کرد و اگر هم میکرد
در سه چهار روز جلگی بدانجا رسیده بسیاری از
بچاران را معالجه می نمودند

خاک حایه آذربایجان ارقارم کوچک تراست ولی
جهتیش بیشتر. عات این است صکه از زمان فخران
مآب نایب السلطنه در تبریز طیب حاذق بود و بنای
آب کوبی اطفال می نمود. امنیت این ولایت هم بهتر از
فارس همیشه بوده است. هرگاه حساب درکار بود و
دقار تولد شدگان و اموات را داختم معلوم میشد که
سالی بقدر اطفال از مرض آب فوت شده و میشوند
از آن همه رنگین ترطاعون هندوستان است که در هشت
سال گذشته بروز و پیش از واپون و روس بندگان
خدا و مقتول و مجروح کرده است

امسال به بندر رنگون هم سرایت نمود. چون
اکلون هفتاد دو جهاز مقرری از بمبئی صکه معدن
طاعون است بطرف بنادر فارس می رود جهازات دیگر
هم در ماهی چند فروند طام و راهی میشوند انتظام
قرنطینه و جهالت و سرکشتی اهل آنجا حق فرنگیان
هم که چهار روز در آنجا مانده اند بنوعی است که در
شرح ورود جهاز (پرس پارس) به بوشهر در اخبار درج بود
امروز بر حکام و مأمورین بنادر فارس و خوزستان
لازم است که یک طبیب حاذق از مسلمان یا پارسی
زردشتی که نامی باشد به طامی سیصد چهار صد تومان
مواجب از بمبئی برای بندر بوشهر طلب کنند و چند
طبیب دیگر هم به طامی پنجاه تومان هر یک را داده
و در بنادر دیگر فارس و خوزستان بگذارند فولد
این گونه پزشکان علاوه از صداقت معلومه در معالجه
نا خوشی طاعون حاذق شده و هزاران را خوب
کرده اند

(علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد)

مکتوب شخص محترم موثق
با اطلاع از بمبئی

حکومت حضرت والا مؤید الدوله دام اجلاله العالی
در نزد بانسایت و آفت و مهربانی و عدالت است -

روزنامه کیهان - سال دوازدهم - ۱۴ آگست (۱۹۰۵) - شماره ۱۸

مدرسه مشیره یزد سکه یکی از آثار جليلة ایشان است و قی افشاح شد که مدارس جدیده انگلست شهر بود - احداث چنین مدرسه در یزد جز بهمت ایشان که پدر در پدر وزیر و غیر خواه اهالی بوده اند دشوار بلکه محال می نمود چه اهالی یزد در پیروی از خیالات گذشتگان و اقتدای به ازمینه گذشته از سایر ایرانیان پیشتر عصر و مجدد - وقایع نگار اداره نظم و اصول مدرسه مشیره را از غالب مدارس جدیده ایران بهتری نویسد و اساسی برای این مدرسه قائم نموده اند که خالی از خلل و انهدام است امیدواریم که بهین یک مدرسه آنگنا فرموده متمواین و معززین را هم ترغیب فرمایند تا بر همان شالوده بقدر کفایت شهر و قرا و قصبات مدارس دائر نمایند - و برای معارف اداره و صندوق و راه داخلی خاص مقرر دارند تا سرمشق سایر ولایات گردد

چون جناب مشیرالممالک خود از اهل داولالباد یزد و نیکو قی و ضرر را در مضار و منافع نومی و تمییرات ، ایکی و ترقیات مایه دانسته مسلماً در احداث بیمارخانه و اداره نظیفیه و رواج کارخانجات صنایع که مایه ثروت ملک است اقدامات خویش را بذول خواهد داشت - ازین رو میتوان اهالی یزد را خیلی خوش بخت خواند سکه چنین وجود محترم ترقی خواه ملک نوازی که بر جزئی و کلی امور ایشان واقف میباشد بر آنها وزیر و سرپرست است - مخصوصاً جنیدی قبل که نگارنده برای امور شخصیه به بمبئی رفته بود باهر یک از مرتقین و محترمین از تجار یزد صحبت شد از حسن ملک و ترقی خواهی و ممانت نوازی ایشان شرحی بسیار نمودند اعصای نامه مقدس این وجود محترم را این نام نیک و محبوب القلوبی در نزد خلق الله تبرک و تهیت میگویند و ترقی و حسن توفیق ایشان را در خدمات ملیه از درگاه احدیت مسئلت میبایند

مکتوب از قفقاز

البته بلوی و خوریزی بن ارمنه و مساجین را در اکثر بلاد قفقاز به خاصه چندی است در یرهان و نخجوان اطلاع دارد - و از تاگرات رومیه تحصیل این خبر را نمود باید - که چه هنگامه برپا بوده و همد - و هنوز در امتداد است - دو اتیان یا نمیخواهند

و تمام اهالی از ایشان رضایت دارند خصوص سکه امنیه از طهران وزارت یزد و عمل مالیات و غیره بهمنه جناب مستطاب آقای مشیرالممالک واگذار گردیده - در ماه ربیع الثانی بانهایت اجلال و شوکت از طهران مراجعت و وارد یزد گردیدند گویا روحی تازه و شغنی بر اندازد در تمام اهالی نمودار گردید بوم ورود جناب مشیرالممالک بقدری اهالی خوش وقت و سرور بودند سکه گویا روز عید و جشنی تازه گرفته اند - چه حسن سلوک و محبت و رافتی که جناب ایشان با اهالی و رعایا دارند بدوانه است

در هر شهر سکه مانند اینگونه وجود های محترم نوع نواز وطن خواه متکفل حال رعایا باشند و تمام حواس و کوشش شان بر فاعلیت اهالی و آبادی مملکت باشد خداوند تبارک و تعالی منت عظیم بر اهالی آن شهر دارد و باید مردم قدر بدانند و متشکر باشند -

احداث مدرسه مشیره در یزد که مهارت عالی مخصوص برای آن به قیمت زیاد خریدند و تمام نموده اند و طبقات متمدن از جهة تحصیلات ابتدائی و کلام الله و قرائت خانه فارسی عربی جغرافی حساب فرانسوی انگلیس و علم مخصوص برای مشق و تکمیل - ط دارای یکصد و بیست شاگرد است و تمام مخارج را از جیب خود میدهند نیکو دلیل است بر ممانت نوازی این مرد عبور - این گونه نوع برستی را مسلماً باید از اقبال اهل مملکت دانست و به مضمون (شکر نعمت نعمت افزون کند) بر اهالی یزد فرض است به درگاه حضرت و اهب الله طایا همواره شاکر باشند

تجار یزد مقیم بمبئی چه بسیار اظهار خوشوقتی و خوش دلی از وزارت ایشان دارند چه در وزارت جناب مشیرالممالک بواسطه اذیت راهها روشی و روحی تازه به بازار تجارت یزد می آید و سدها به آسانی و اطمینان تمام بکار تجارت خود مشغول و دعا گوی بقاء دولت ابد مدت خواهند بود

جبل المتین

جناب مشیرالممالک علاوه بر علو حسب و شرافت نسب فضائل احکمتی را نیز ختم کرده و به بهترین اسلوب وجود خود را جامع فضائل قرار داده و

یا نمی توانند این قتل و خونریزی هومی را بخواهند و این آتش خلیان سوز را خاموش کنند - اینک ارامنه از قنک و شش لول صرف نظر کرده با نارنجک (دنیامت) با مسلمین مقابله و مجادله می نمایند - چنانکه چه گذشته جبهی در مسجد ایروان مشغول نماز جماعت بودند که یکنفر ارمنی در آن اشیا نارنجکی به همین مسجد در جمیت انداخته فرار نمود و آن نارنجک چنانچه مینویسند شصت نفر را به جرح و مقتول و خاکستر نموده - دو یوم قبل را هم بدر خانه مسلمانان دو نارنجک انداخته حسی و نفوس آن دو خانه را هلاک و خاکستر نمودند - مسلمانان آن صفحات کثر از ارامنه و مظلوم صرف واقع شده اند داد نمی ندارند - خداوند بفریاد شان برسد - پادشاهان اسلام را برش حال و توجه بگردار خارجه که مسلمین را دستخوش زحمت دارد و بدون جبهه تمام و هلاک می نمایند بیست - خوبست کسی از ارامنه پرسد که شما از مسلمین قفقاز چه بد دیده و از ایشان چه می خواهید - حکایت مذکور ملت و ملک و املاک نیست هانا می خواهند در اول وجه قدرت و رشادت را به فرقه اسلامیان بنمایند تا در موقع لزوم بگارشان آید - خداوند به مسلمین ایضا رحم فرماید - مردمان این نواح تماماً مشوش و پریشان حال و هم در صدر فرارند تا بعد چه پیش آید

جنگ و خونریزی بشدت در میان مسلمین و ارامنه قائم و در امتداد است - می گویند بالغ بر یکهزار نفر سواران کرد و شاه سمنند از سرحد ایران و روس گذشته خود را بشهرهای نخجوان و ایروان و محالات رسانیده تاحت و تاز بر ارامنه آورده یجا، پارچه دهات را سوزانیده مردمان را مقتول نموده بقیه السیف را هم از دم شمشیر می گذرانند و به صنیر و کبیر ارامنه رحم نمی کنند صحت و سقم این مطلب هنوز واضح و معلوم نیست هرگاه حقیقت داشته باشد مسلمین آن اطراف را راحت و احسا نموده اند کارگزاران قویست دولت سیه روس بخوبی واقف و مستحضرنند حکمه قصیر با ارامنه و این طغیان را برای مطلب موهوم که نشانی است جریا می نمایند این است که کجدار و مریز با این دو فرقه رفتار می نمایند

و ایشان را بچین هم دیگر انداخته دست از دور بر آتش داوند اما نیایستی مسلمین را با ارامنه طرف نمایند که ابدی خواهد بود - فرقه دیگر را از قبل کرسی یهودی و غیره را فیبایستی با ارامنه خصم نمایند حال صکه جلین باشد کیست بیاید صلح و صفا بین مسلمانان و ارامنه دهد این ناره حرب موهومی تا چه وقت باید در استقبال باشد خداوند واقف است موبک مسعود بندگان اعلیحضرت اقدس هاپونی دو روز قبل را از طریق آستارا و لکران سالیان وارد استاسیون - فرستکی بادکوبه شده پس از دو ساعت توقف و آسایش تشریف فرما و رهسپار خاک آسترای بمارستان شدند خداوند سلامت مقصودشان برساند

حاج راه آهن حما و حلب

حاکم شهر بادکوبه که مردی مهربان و رؤف بود ۱۵ یوم قبل طازم دیدن جناب پرنس ارفع الهوله شد وسط راه یکنفر ارمنی معروف دینایقی انداخته حاکم و چهار نفر مسلمان را خاک و خاکستر نمود هنوز قاتل گرفتار نشده است

خط آهنی بین شام و بیروت کار می کنند در نصف راه از موقع (ریاق) تا شعبة حلب صحت بصمت شمال شرقی منشعب و سه سالت که تا شهر (حما و حمص) آمد و شد دارد - بالآخره بموجب اراده سنیه اعلیحضرت سلطان خلافته ملک لهی المذاکره مقرر داشته و مهندسین فرستاده و پس از دو روز مباشرت به تمدید خط حلب خواهد شد - مسافت بین حما و حلب که عبارت از ۱۴۳ کیلومتر است در مدت ده ماه تمام خواهد شد چراکه راست و بدون تشیب و فراز بودن اراضی امور انشاء آت خیلی سهل خواهد شد - فقط يك بل در روی نهر (طاسی) درست خواهند نمود - و خط مذکور از مواضع (خان شیخون) و (معرقاتیمان) و (سراقب) مرور نموده به حلب خواهد رسید

پرسپورغ ترجمه از روزنامه نویوسی

از بدایت هاربه اقصای شرق که تا حال شائده مد میگذرد حکومت روس از عراقان اجنبی بجهت

مصارف عمومی مبلغ (۷۷۰۰۰۰۰۰۰) فرانک از داخله
 مملکت (۷۵۰۰۰۰۰۰۰) فرانک بجهت مصارف جنگ
 (۷۴۰۰۰۰۰۰۰) فرانک بقرض گرفته - و باقیات
 موازی (۷۳۰۰۰۰۰۰۰) فرانک هم مسترینت حکومت
 موجود بود - لهذا معلوم میشود مسکنه برای جنگ
 حاضر - دعوات روس (۷۲۰۰۰۰۰۰۰) فرانک مصرف
 نموده است (که عبارت از سه هزار پنج صد و هشتاد
 کروا فرانک اگر فرانک فی پنج قران حساب شود
 هزار و پلست و هشتاد کروا تومان فقط وجه نقد
 مصارف این جنگ شده غیر از شماره جهازات و
 قلاع و توپها و راههای آهن و سایر مخائیکه بعضه
 ژاپون درآمده است) و امداد حکومت نیز روز بروز
 در تناسف است لهذا استقرض جدید ضروری دیده
 میشود

در سمان جری حکومت آمریکا مطالبهای رفی
 احداث صخره اند که طوره را با الکتریک بجهت و
 ظروفات را نیز با الکتریک می‌شوند

ک نفر از فلاسفه آلمان هموم الله را تدقیق
 و بیکدیگر تطبیق نموده میگوید - در کلمات اصلیه
 همان (۷۵۰۰) کلمه انگریزی (۲۶۰۰۰۰) آلمان (۸۰۰۰۰)
 ایتالیایی (۷۵۰۰۰) فرانسوی (۳۰۰۰۰) فارسی
 (۲۰۰۰۰) اسپانیولی موجود است

مستقر (قاره سی) که از غیرخواهان عالم بشریت است
 تا حال مبلغ (۲۵۷۷۰۰۰۰) لیرا به مؤسسات خیره
 صرف نموده - حقیقت در این مسئله سویت و سخاوت
 مشارکله قدری مشابهت به متمولین ایرانی دارد که
 اگر همه آبارها بر از گندم و خاهها بر از آذوقه و
 خصوصاً صدقانی پیر شب روز مملی ذخیره و عاروقی
 باشد هفت نفر لولاد بزم در مسایکی از شرط ضرورت
 و گرسنگی ناچار زهر خورده و با انتهای زحمت و
 اذیت جان نسایم بایند [چنانکه کردند و میکنند]
 از زعفران بلوسهل است که بکفر من آن لی
 بر آن چهارگان نداده و داسته و همیده آواز گرسنگان
 و ناله یاتوان را شنیده و با نگاه استقامت ایام سعادت
 را بسر میبرد .

گیر منهای هیت صبه حافظه دارد
 وای اگر از بی امروز بود فردای

ترجمه از روزنامه صباح منطبقه اسلامبول
 (مصاحبه علمی)

دوکتور (سایبو) مسکنه از معروفترین اطباء
 واپونیاست در تحت عنوان (علت ورم در چین)
 مقاله نوشته که بحسب غزابت آفتاب درج بعض فقرات
 مطالب دیده و عرض میبایم - دوکتور مذکور میگوید
 در ممالک چین خصوصاً در ایالت (سه چون)
 اشکال متنوعه علت ورم اکثر اوقات مشاهده میشود
 و قسم اعظم بوقیات عمومی از همین علت میباشد -
 اهالی چین انواع مختلفه ورم را از یکدیگر خریق
 نموده و نام عمومی مرض را (لاثر - پن) میگویند
 مرضیکه با صرفه خونین مترافق است (نوی - پن)
 نام دارد و خلق که در ابدان مردان دیده میشود
 (نوی - پن) می نامند - علت مدحش ورم و نیز
 رفتار که تقریباً صد روز امتداد دارد (به ژه - پن)
 تمسبه کرده اند - این نوع مرض دو گرده فقرا کثیر
 الوقوع است - (فون) نیز بکمزج از همین علت است
 که مریضرا بسیار درد ناتوان و ضعیف میباید لط
 قو در لسان چین بعضی خشکایدست - اگر چه اورام
 بسیار در ممالک چین دیده میشود ولی چینیان طبیعت
 آنها را نمیتوانند معین نمایند و این اورام را علی الباقه
 (روماتیسمه) گمان کرده و (قوجیه طویخ) یعنی ناخوشی
 منصل نامیده اند

از رطوبت اقام و شدت حرارت علت کبد در
 ممالک چین بیشتر از اقالیم معتدله با سرعت فوق العاده
 مشاهده میشود تأثیر ضرورت و فرم مزید بر علت
 است چونکه چینیان در فصل تابستان فقط با کدو و
 خیار با پوست ایشان قیاس نموده و در زمستان با
 (های جای) - (وهای جای بکنوع عاف است که در
 فصل تابستان جمع کرده و خشکانیده با بکساده برنج و
 چلودار ذخیره نموده و در زمستان میخورند که عمده
 اغذیه شتایی ایشان میباشد) - همین است که این گونه
 تعدی صولت دلسوز ورم را می نماید
 مسکن اهالی چین که اسکنان عبارت از خانه
 های کوچک و منصف بیکدیگر در حدطها یعنی تنگ

کلیه (لا درگزین) رفتار خواهد شد
شورای ملی (نخایب وکلای ملت) در (پارلمان) ختم
شده است. در بعضی مواد دولتستان خیلی نرمی کرده
اعلیحضرت امپراطور اتفاق با آرای مجلسین عمده اند
بتغایر بخیر و دولتدم درین مواد اعلانات رسمی داده
خواهد شد

§ خبر (روت) از (توکیو) خبر میدهد که اقواماً
در سواحل امور با سرعت تمام روسیان قلمه بندی
میباشد. حارسین قلمه را زیاد نموده و در رود هادی
کنار دریا روخانه می آید سرنگ انداخته اند

§ تجهیزات (پاناما) و (پوسیت) را که ژاپونیان
از بوغاز بندر آرتر پرون آورده در توکیو
آورده اند

§ از (نیویارک) خبر میدهد که وزیر مختاران روس
رژاپون هر یک درجهزات جداگانه خود بجانب (پورت
استه) حرکت کردند بواسطه حرابی مواد در راه
اندی معطل شده بید نیست. اتفاق مجلس سلج روز
چهارشنبه بود

§ در برخی از اخبارات هند اشاعت یافته که (جنرال
ستلج) - سپهسالار بندر آرتر ها بجزم گرفتن ریشه
هذه توب گذارده اند (تا کجا این خبر مضمون بصحت
اشده معلوم نیست - ظاهراً اقوامات بازاری باشد

(۸ جادی الثانی - ۸ آگست)

§ مستر (دیوت) وزیر مختار روس، از صدمه واه حسنه
ندیده در (پورت استه) بخاله آمده بمذاکره جنگی روانه
بجانب (پورت استه) خواهد شد

§ برای نشانه مذهب مسیحی (جنرال بوت) بجانب
تالک ژاپون خواهد رفت تا آخر نومبر گویا در سپار
نود و سامی خواهد بود که اثرات دین مسیح را در
نلوب اهالی ژاپون جانی دهد

§ پادشاه سویدن بواسطه علالت حجاج از حکومت
شغفا نموده ولیعهد شان بجای ایشان نشسته است
§ وزیر مختاران روس و ژاپون وارد (پورت استه)
ندند اند

§ صدراعظم انگلیس مستر (بلفور) در دارالفتوای
لی انگلستان اظهار داشته که تقسیم بنگال عنقریب
ترویج خواهد. و کافیات این همه پیش شده و اندری

§ یکی از کیهانهای آلمان امتیاز تمپور راه آهن
ایران از هوات علیه حاصل نموده است (معلوم نیست
که این کیهان آلمانی امتیاز کدام خط راه آهن را گرفته
و شروط آن چه میباشد امیدواریم وقایع نگران
اداره تحقیق کامل نموده با شرایط آن ماز را اطلاع
خواهند داد شك نیست برای ایران آلمان ضرورت
نیست روس و انگلیس امروزه کتر است

(۹ جادی الثانی - ۹ آگست)

§ وزیر مختاران سلج در (پورت استه) در يك
میلان خطه بمنازل جداگانه فرود آمده اند و هر يك
را با نوزده توب سیلابی پذیران نمودند

§ امیرالبحر (مد) از جانب دولت آنازونی (زوریر
مختاران روس و ژاپون پذیران و هر يك را مقام خویش
رسانیده سپس ملاحظه انتظامات کانفرانس سلج را نموده
و با وزیر مختاران تناول طعام کرده آنان را بمیان
خانه معاودت داد

§ امروز وزیر مختاران سلج در مجلس کانفرانس
شرکت کرده اختیار نامه های خود را یکدیگر رد و
بدل نمودند - شروع بگفتگو از فردا خواهد شد در
کانفرانس زبان فرانسه و انگلیسی صحبت خواهد شد

(۸ جادی الثانی - ۸ آگست)

§ چنین قرار یافته که وزیر مختاران سلج سه ساعت
صبح و دو ساعت و نیم عصر نشست در ماده شرایط
سلج بحث نمایند

§ در (پورت استه) شهرت دارد که محتمل است
مواد سلج تا تمام ماند - چرا که دولت روس اختیار بحب
در موضوع خساره جنگ را بوزیر مختار خود نمانده
است

§ در خصوص اقوامات بی بنیادی که دیروز عصر
اشاعت یافته بود (دیلی نیون) می نویسد که (لا درگزین)
تا کنون استغفا نداده ولی واقعات غیر مناسب خیلی
واقع می شود

§ دولت روس اعلان بست میلیون لیرا قرض در
داخله خود بسود صد پنجر داده است

§ لندن اسپر که در امریکا شروع یافته بسود بسود
در قمر حلاک و شمس و مشتاد و غیره متلاکری دارند

و وزیر مختار ژاپون هم شرایط صلح را نوشته بود
مختار روس قدیم عمده است وزیر مختار روس با
اعضای خود چهار ساعت کامل در او غور نموده
جواب را نوشته خواهد داد. ازین رو امروز مجلس
کابینه بدون هیچگونه صحبت ملزومی گردید
(۹ جادی الثانی - ۱۰ آگست)

§ در (پورت سمپه) خبر رسیده است که وزیر
مختار روس اظهار داشته: اخراجات جنگ را موضوع
بحث قرار دهند. و این مباحثه را برای آخر گذارند.
و نیز در واگذاردن (سخالین) هیچگونه گفتگو را
بجز نمانند (این دو نکته اهم که عمده شرایط ژاپون
است بدوا موضوع بحث نخواهد شد)

§ قریب روس و وزیر مختار صلح روس چهار ساعت
کامل در ورقة شرایط ژاپون غور و تأمل نموده اند
§ دلی تلگراف از (پورت سمپه) خبر یافته است که
برمختار روس را اختیار کامل داده شده که بر شرایط
صلح آنچه صلاح داند امضا نماید. ولی ژاپون اختیار
کامل بر وزیر مختار خود نداده و آنچه را باید امضا
نماید پس از اجازه میبکشد و خواهد بود مع ذلک چون
شرایط ژاپون بسیار سخت تصور شده وزیر مختار
روس هم را با بطور تقدیم نموده است

§ برخی از شرایط صلح ژاپون ازین قرار است
و گذاردن روس اجاره خود را در جریره های (لیاپانک)
بژاپون و تخمیناً جمیع حدود منجوریا و واگذاردن راه آهن
جنوب (هارین) ژاپون ولی راه آهن شمال مال خود
روس باشد. حکمرانی مطلقه ژاپون در کوریا و محدود
بودن قشون روس در اقصای شرق. و سپردن جمیع
حقوقی که روس در منچوریا حاصل نموده بود بچین.
و اجاره گرفتن طایفه در دریا و دریاهای سیبری بژاپون
دادن یعنی اردریای (ولادیمونتک) تا (موریلک) و دست
کشیدن روس از جمیع قزاقستان که بدست ژاپون افتاده
از جهازو نوب و غیره

§ اعلیحضرت ادورده هم پارلمان انگلستان را حسب
الرسم تعطیل فرمود. و بدین عنوان نطق داد
§ ما با تمام دول دوستی مان کامل است. امیدوارم که
تبعاً گفتگو صلح بین روس و ژاپون زودی انجام
پذیرد. - مسئله (سراکو) و کابینه زیر بحث است

احتمالات سویدن و نروژ در هر دو مورد صلح
امتیازات و فواید فائزات بقوه و دوستی ما با (اسکندیناویج)
جایزه بزرگ برقرار ماند در مقدونیا و کریست افلیشان
روی داده توجه دول با ملیت آن میخواند است. در
خصوص ترنسوال طراکان این است که در اصلاح و ترقی
ملک تمام مراتب را ملاحظه نمایند. با امیر حاکم افغانستان
همان قسم که ما امیر گذشتت معاهده داشتیم نمودیم

§ دوستان و جهل یکسر افسر و سران روس هم در
در (سخالین) اطاعت ژاپون را قبول کرده اند
§ در (پورت سمپه) گفتگوی صلح ملزومی است
چرا که وزیر مختار روس شرایط ژاپون را در پتسبرگ
فرستاده امروز یا فردا جواب خواهد رسید
§ افواه است که مستر (دیون) جمیع شرایط صلح را
قبول نموده ولی در بعضی ترمیمات را لازم دانسته
است. و آن در خصوص سخالین و غیره است
(۱۰ جادی الثانی - ۱۲ آگست)

§ دلی بیوز را عقیده این است که روس درباره
امتیاز گرفتن طایفه و واگذاردن جهازات. مصروفه
بژاپون زیاده بحث نخواهد نمود. سائر حرائق انگلیسی
شرایط ژاپون را در خصوص این جنگ بزرگ مختصر
تصور کرده جمله را بجا و موقع تصور می نمایند
§ در (مگاد) که واقع در خاک چین است نه ساعت
یکامل در راه شده اهالی شهر برخی سر بصران نموده و
جی ما کشتیا در (هنگکانگ) آمده اند

§ در جنوب اسپانیا بلای غلط بالا گرفته غلط زدگان
دستور آمده مواسی را گشته و بزراعت ریخته اهالی ما
زحمت زیاد بدفع یکدیگر مشغول اند حکومت از سعی
بلوای دهقانان بدولت اطلاع مانده که جلوگیری در
درمنهای سعی معلوم میشود و ارهیده او بیرون است
§ افواه است که دولت روس شرایط ژاپون را رد
کرده و مؤسس این جنگ را ژاپون قرار داده است
و سپس اظهار داشته که دولت روس هنوز مجبور
بصلح نشده و از جنگ عاجز نیامده است

اعلان

مشترکین محترم را اطلاع داده میشود که بدین
مره که شماره چهارم و پنجم است سال دوازدهم جلالیت
حکم گردید. انشاء الله در سال سیزدهم مراعات حقوق
مشترکین محترم پیش از پیش خواهد شد (منظم اداره)

